

Östra Mälaren

Mälaren är en av Sveriges största sjöar, 1000 km² och har ett tillrinningsområde på drygt 20 000 km². Tillrinningsområdet omfattar delar av Västmanland, södra Dalarna, Uppland och Närke samt Östergötland och Västergötland. Omkring 30 km² av tillrinningsområdet ligger inom Stockholms stad. Det största djupet i hela Mälaren är drygt 60 m och ligger i Lambarfjärden, utanför Hässelby.

Den del av Mälaren som ligger inom Stockholms kommun utgörs av två smala grenar – en sydlig från Vårberg och en nordlig från Kyrkhamn norr om Hässelby – som förenar sig i Klubbenområdet söder om Smedslätten. Vattenområdet sträcker sig även runt Essingeöarna och avgränsas av Tranebergsbron, Västerbron och Liljeholmsbron. Mälaren försörjer ca 1,5 miljoner människor i Stockholmsområdet med dricksvatten.

KORTFAKTA

PÅVERKAN

Tillrinningsområdets karaktär

- Tillrinningsområdet delas av Stockholm, Botkyrka, Huddinge, Ekerö och Järfälla.
- Närmare 3/4 av tillrinningsområdet inom Stockholm upptas av bebyggelse.
- Stora naturområden präglar det strandnära området.

Belastning

- Större delen av fosforbelastningen från Stockholm kommer med dagvatten därav omkring hälften från flerfamiljsbebyggelse.
- Utsläppen från Ekebyhavs reningsverk på Ekerö mynnar i Fiskarfjärden.
- Inom tillrinningsområdet finns flera områden där markföroreningar har konstaterats.

TILLSTÅND

Vattenkvalitet (Klubben)

- Måttligt höga fosfor- och kvävehalter.
- Låga syrehalter i bottenvattnet under sensommar och höst.
- Höga klorofyllhalter och måttligt siktdjup.
- Låga bakterietal vid baden.

Sediment

- Mycket höga metallhalter, höga halter av PAH och PCB.

Grundvatten

- Förhöjda halter av metaller och bakterier från provtagningsområde i Vinterviken.

Växt- och djurliv

- Mycket rikt djurliv (fisk, fladdermöss)

Tillståndsbedömning enligt Naturvårdsverkets klassning

Vattenkvalitet 1999 – 2001

Totalfosfor					
Totalkväve					
N/P kvot					
Syrehalt					
Siktdjup					
Klorofyll					

Siktdjup	Halter
mycket litet	extremt höga
litet	mycket höga
måttligt	höga
stort	måttligt höga
nycket stort	låga

FRILUFTSLIV OCH NATURVÅRD

- Mycket stort friluftsvärde
- Mycket stort naturvärde.

Påverkan

Tillrinningsområdets karaktär

Östra Mälarens tillrinningsområde delas av Stockholm, Botkyrka, Ekerö, Huddinge, och Järfälla. Ytan inom Stockholms kommun är ca 30 km². Dagvatten från vissa områden, t.ex. Hägersten och Nockeby, som naturligt skulle ha runnit till Mälaren, leds numera via det kombinerade avloppssystemet till reningsverk. Andra områden, t.ex. Hagsätra och Högdalen, har tillkommit genom omledning av dagvatten via tunnel från Älvsjö till Mälaren.

Närmare 3/4 av tillrinningsområdet inom Stockholm upptas av bebyggelse med stor andel hårdgjorda ytor. Övervägande delen utgörs av flerfamiljsbostäder som t.ex. Skärholmen, Sätra och Hässelby villastad. I Högdalen, Älvsjö och Vårby finns större industriområden. Dessutom finns två, numera nedlagda, avfallsupplag inom Stockholms del av tillrinningsområdet. Norr om Hässelby ligger Lövstatippen. Den var i bruk mellan åren 1880 - 1985 och innehåller bl.a. reningsverksslam, färgavfall och aska från förbränning av hushållsavfall. Väster om Skärholmen ligger Vårbergstippen som främst innehåller schaktmassor, slagg och aska.

Den totala sträckan av vägar med hög trafikintensitet, över 20 000 fordon/dygn, är ca 9 km och utgörs framförallt av Södertäljevägen, Huddingevägen, Essingeleden och Drottningholmsvägen.

I bl.a. Skärholmen, Aspudden och Hässelby villastad finns områden med odlingslotter. I Hässelby ligger dessutom Riddersviks gård med Stockholm Entreprenads plantskola.

Utmed stränderna finns flera hamnar för fritidsbåtar med båtuppläggningsplatser. Dessutom finns tre båtvarv, belägna i Sätra, Råcksta och Lövsta.

Stora naturområden präglar det strandnära området. Sätmaskogen sträcker sig längs stranden i söder från Skärholmens gård till Mälarhöjden. I väster ligger Kyrkhamn-Lövsta och Grimstaskogens friluftsområden.

Belastning

Hela Mälarens utflöde, med undantag av en liten mängd som tappas via en kulvert i Södertälje, passerar genom de två kanalliknande grenarna i Östra Mälaren. Genomströmningen är stor och den påverkan som orsakas av tillrinningen av dag- och bräddvatten från Stockholm är av relativt liten betydelse jämfört med de mängder som kommer med Mälarvattnet. Förändringarna av vattenkvaliteten är därför små under vattnets väg från Lambarfjärden och Södra Björkfjärden in till Riddarfjärden. Fosfatfosfor ökar till Klubben och tillfälligtvis i Riddarfjärden. Totalfosfor ökar svagt medan övriga parametrar – kväveföreningar, siktdjup och klorofyll – är praktiskt taget oförändrade.

Det enda återstående större avloppsreningsverket med utsläpp till Östra Mälaren är Ekebyhovs reningsverk på Ekerö. Vattnets släpps ut i Fiskarfjärden.

Mängderna av fosfor och kväve uppgår till 0,1 resp 16 ton/år.

Några enskilda avlopp kvarstår fortfarande inom tillrinningsområdet, framförallt bland fritidshusen på Lambarö, men även i Lövsta och campingen vid Södra Ängby.

Dagvattnet från Stockholm beräknas bidra med ca 1000 kg fosfor per år. Det finns flera bräddpunkter i Östra Mälaren. Bidragen av fosfor med bräddvattnet uppskattas till ca 200 kg/år och den atmosfäriska depositionen direkt på sjöytan till 10 kg/år.

Många tungt trafikerade vägar avvattnas mot Mälaren, liksom industriområden och en del tät stadsbebyggelse. Någon uppskattning av innehållet av tungmetaller och skadliga organiska ämnen i dagvattnet finns inte, men mängderna kan antas vara betydande. En viss reduktion åstadkoms genom att en av de största dag- och bräddvattentunnlarna, Älvsjö-Mälarentunneln, är försedd med möjligheter till fördröjning och sedimentering. Vattnet får inte heller släppas ut till Mälaren under sommarmånaderna, utan överförs då till SYVAB:s avloppsreningsverk vid Himmerfjärden.

Ytavrinning från Stockholm

Omkring hälften av fosfor kommer från områden med flerfamiljsbebyggelse och ca 40 % från centrum- och industriområden.

Det finns flera områden med förorenad mark, bl.a. uppläggningsplatser för fritidsbåtar. Förhöjda halter av arsenik, zink, koppar och kadmium har påträffats i marken vid Sätra varv. Halten mineralolja var kraftigt förhöjd i en provpunkt medan PAH-halten var låg i samtliga provpunkter. Vid Essinge båtklubb, Lilla Essingen, visade markprover på mycket förhöjda halter av metaller, främst bly, koppar och zink.

Tillstånd

Vattenkvalitet

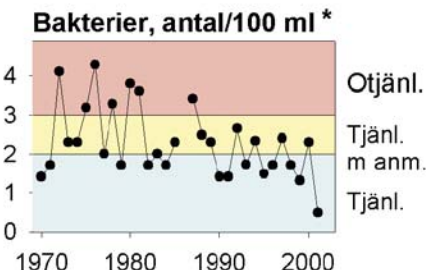
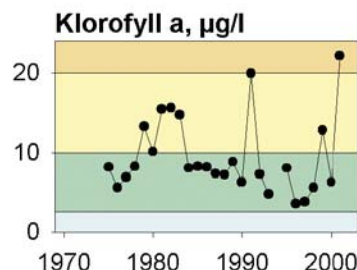
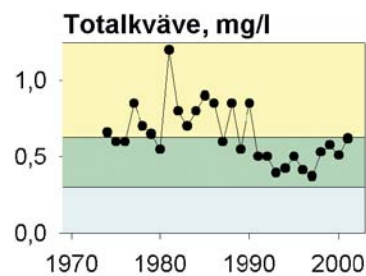
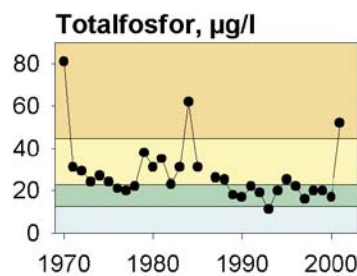
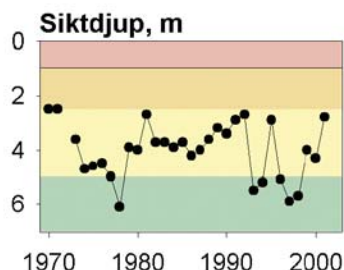
Vattnet är temperaturskiktat från juni till september med språngskiktet på 8-20 m djup. Vatten med förhöjd salthalt förekommer ibland på de största djupen, där syrehalten är låg under sensommar och höst men svavelväte har inte registrerats sedan mitten av 70-talet. Halterna av kväve och fosfor i ytvattnet är måttligt höga och klorofyllinnehållet är måttligt stort. Planktonalgernas växt begränsas vanligen av tillgången på fosfor. Siktdjupet är måttligt till stort. Förändringarna mellan de olika lokalerna i Östra Mälaren är små – under sommaren ökar medelvärdet för siktdjupet från 4,0 till 4,2 meter från Kyrkfjärden via Fiskarfjärden och Klubben in till Gröndal.

Den bakteriologiska badvattenkvaliteten vid Östra Mälarens 13 officiella strandbad är överlag god. Otjänliga prover har dock förekommit vid enstaka tillfällen vid Ängbybadet, Sättrabadet, Johannesdalsbadet,

Klubben

Ytvatten, augusti

Siktdjup	Halter
Mycket litet	Extremt höga
Litet	Mycket höga
Måttligt	Höga
Stort	Måttligt höga
Mycket stort	Låga

Klassindelning av halter och siktdjup efter Naturvårdsverkets bedömningsgrunder för miljö kvalitet, sjöar och vattendrag (1999). Klassning av totalkväve ska egentligen göras med värden från maj-oktober men är här baserad enbart på augustivärden.

*Skalan för antal bakterier (termotoleranta koliformer, 44 °C) är logaritmisk. Gränsen för vatten som med anmärkning är tjänlig för bad går vid 100/100 ml och otjänlig vid 1000/100 ml.

Kanaanbadet, Smedsuddsbadet, Maltesholmsbadet och Hässelby allmänna bad under perioden 1990-2000. Provtagning av blågröna alger sker sedan år

2000 vid Mälarhöjdsbadet och vid misstänkta fall av algblooming även vid de andra Mälarbaderna, se "växt- och djurliv-plankton".

Mätdata

Mätdata- provpunkt Klubben.

Klubbenområdet ligger där den norra och södra grenen i Östra Mälaren möts, uppströms den tätare bebyggelsen i Storstockholmsområdet. Förhållandena i Klubbenområdet ger därför en ganska bra bild av den allmänna vattenkvaliteten i Östra Mälaren.

Temperaturen i ytvattnet har som högst varit 23 °C, i augusti, i bottenvattnet (34 m) ökar temperaturen från ca 2 °C i mars till ca 6,5-8 °C i augusti-september. Något högre temperatur, drygt 9 °C, har registrerats i samband med höstcirkulationen. Språngskiktet är vanligen svagt i juni, väl utvecklat i juli, augusti och september på 8-10, ca 16 respektive 16-20 m djup. Ett svagt språngskikt brukar återstå i oktober på ca 24 m djup.

Medianvärdet för konduktiviteten i ytvattnet är 21 (18-27) mS/m och ökar svagt med djupet till 23 mS/m på 34 m djup. Värden upp till ca 40 mS/m har förekommit på 16-24 m, upp till ca 95 mS/m på 32-34 m (november 1993), sannolikt p.g.a. inströmning av bräckt vatten från Saltsjön.

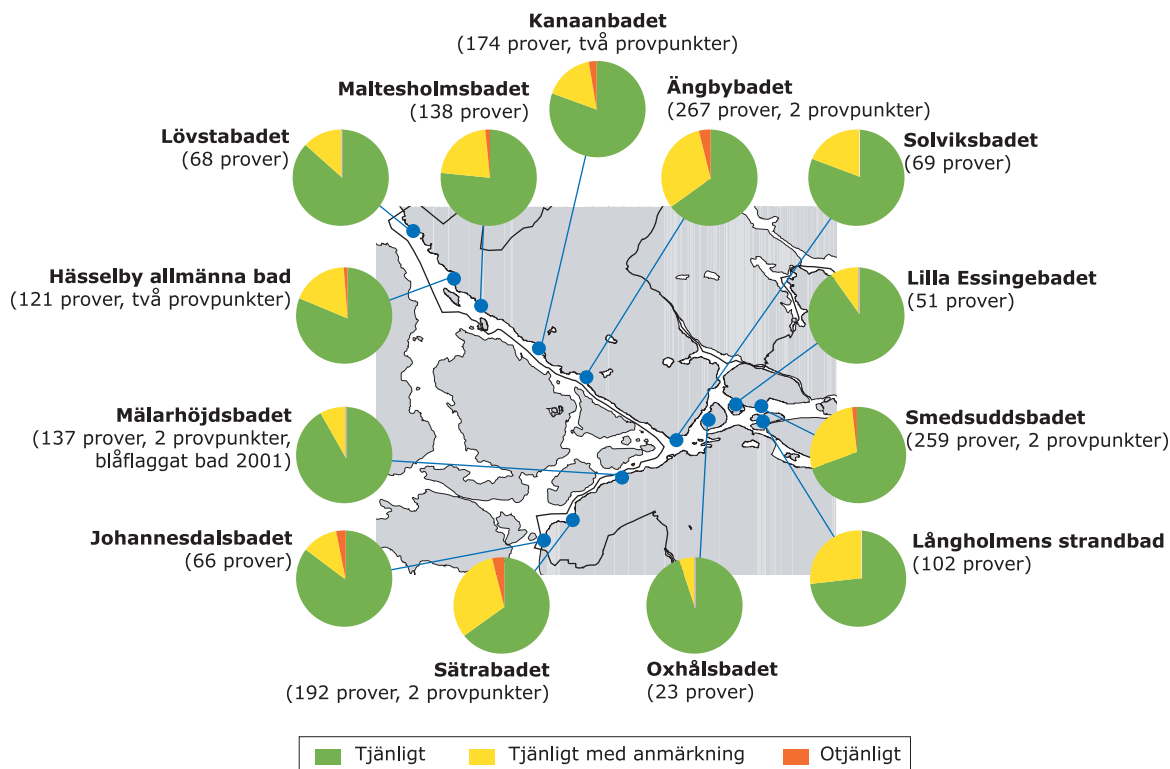
Syrehalten i ytvattnet är ca 7-16 mg/l, syremättnaden är oftast >100 % i maj-juni, 80-120 % i juli-augusti och <100 % i januari-februari och i september-december. Halter mellan ca 0,2 och 2 mg/l förekommer på 20-34 m djup, på 20 m endast i augusti-september, på 28-34 m i juli-oktober och på de största djupen vissa år även i mars och maj.

Ytvattnets innehåll av fosfatfosfor har varit ca 0-40 µg/l, efter 1990 i allmänhet <25 µg/l. Halter ≤2 µg/l förekommer främst i juni-augusti, efter 1995 med bara ett undantag. Halterna ökar med djupet och har på 32-34 m som mest varit ca 600 µg/l i oktober. Totalfosforhalten har under 90-talet varit ca 10-35 µg/l efter tidigare betydligt högre halter, i början av 80-talet ca 30-60 µg/l. Halterna var på nytt höga, upp till 45 µg/l, i slutet av år 2000 och början av 2001.

Mycket höga halter av ammoniumkväve förekom i bottenvattnet under 80-talet i februari-mars, som mest ca 4000 µg/l. Efter 1990 har den högsta halten varit 860 µg/l. Höga halter förekom även i ytvattnet under 80-talet, upp till 350 µg/l, efter 1990 har halten varit under 40 µg/l. Orsaken till den kraftiga minskningen är först införandet

av nitrifikation vid Bromma avloppsreningsverk 1984, därefter överföring av utsläppet till Saltsjön 1989. Ytvattnets innehåll av nitrit + nitrat-kväve har under 90-talet varit ca 0-350 µg/l, under 80-talet upp till 550 µg/l. Halter ≤5 µg/l förekom 1990-97 i juni-september, efter 1997 har den lägsta halten varit ca 50 µg/l. På 12-34 m djup har den högsta halten varit ca 900 µg/l – under 90-talet 640 µg/l. Ytvattnets halt av totalkväve är 400-800 µg/l utan tydlig årsvariation. Halterna har ökat efter 1995. Betydligt högre halter, upp till ca 1400 µg/l, förekom under 80-talet. Innehållet i bottenvattnet har i allmänhet varit <2000 µg/l, tillfälligt, i februari-mars, upp till 6000 µg/l. Efter 1990 har den högsta halten varit 1300 µg/l. Låga kiselhalter, <10 µg/l, har bara registrerats vid ett tillfälle, på 0-24 m djup i maj 1997.

Vårblomningen börjar vanligen i maj. Vegetationsperioden pågår till och med oktober, med högsta klorofyllhalter av ca 20 µg/l, tillfälligt upp till 45 µg/l. Siktdjupet har varierat mellan 2 och 6 m, med de lägsta värdena i maj-juni. Se "Ord och begrepp".

Andelen ”Tjänliga”, ”Tjänliga med anmärkning” och ”Otjänliga” prover med avseende på bakteriologisk badvattenkvalitet 1990-2000 för Östra Mälarens strandbad. (Oxhålsbadet på Stora Essingen, dock 1998 -2000).

Sediment

I östra Klubbenområdet förekommer mycket höga halter av kvicksilver och koppar. Höga halter av PAH samt mycket höga halter av PCB har påträffats.

I samband med en utredning angående bostadsbebyggelse vid f.d. svavelsyrafabriken i Aspudden undersöktes botten i närliggande Vinterviken. Sedimenten innehöll förhöjda halter av fosfor, bly, kvicksilver, kadmium och arsenik. Sedimentprovtagning utanför strandlinjen vid Luxparken på Lilla Essingen visade på mycket höga halter av metallerna bly, kadmium, koppar, nickel, zink och kvicksilver i två av proverna. Halterna av olja, di-, tri- och tetrakloretylen var betydligt högre än normalt för sedimenten runt Stockholm.

Grundvatten

Ett grundvattenprov vid Sätra varv visade på förhöjda halter av olja samt kraftigt förhöjda halter av koppar och zink samt förhöjda halter av kadmium och nickel. Detta kan bero på ett ytligt grundvattenmagasin ovanpå tät lera vilket gör att föroreningar lätt sprids och koncentreras i grundvattnet. Innehållet av PAH var litet.

Även vid Vårbergstippen har grundvattenprovtagning genomförts. I samtliga prover konstaterades förhöjda halter av metaller och i ett av proven dessutom

väsentligt förhöjda halter av kvicksilver.

Vid Vinterviken påträffades förhöjda halter av koppar och kvicksilver samt en viss förhöjning av koliforma bakterier.

Växt- och djurliv

Plankton

Under perioderna augusti 2000 och juni - september 2001 dominerades plankton av potentiellt toxiska cyanobakterier. Den enda övriga observationen av betydelse var av en kiselalg; *Tabellaria fenestrata*. Genomgående dominerar *Alphanizomenon* (främst *A. klebhanii*). Under juni och juli förekom även en liten mängd *Anabaena cf lemmermanni*. Under augusti ökade släktet *Microcystis* i betydelse (t.ex. *M. areuginosa*, *M. smithii*, *M. flos-aquae* och *M. viridis*). Under samma tid kom även mindre mängder *Woronichinia naegliana*.

Flera av de blågröna algerna är potentiellt giftiga och ingår sedan år 2000 i badvattenprovtagningen vid Mälärhöjdsbadet. Mälaren hade kraftig blomning av blågröna alger både under sommaren år 2000 och 2001, huvudsakligen *Microcystis*, med upp till ca 5 miljoner celler/liter. Känsliga personer kan uppleva obehag vid >5 miljoner celler/liter och bad anses olämpligt vid >20 miljoner celler/liter. I sjön utanför vattenverken uppmättes undantagsvis microcystinhalter på uppåt 3-4 µg/liter, men vanligen låg halten under 1 µg/liter.

Vattenväxter

Östra Mälaren har uppstått genom sprickbildningar och förkastningar. Botten lutar i allmänhet brant från stranden och det finns bara små grundområden som lämpar sig för rotade växter. Mälarens vattenflora är dåligt undersökt men den vanligaste vattenväxten tycks vara vattenpest, i Östra Mälaren oftast *Elodea nuttallii* som kom till Sverige från Amerika i början av 1900-talet och nu tränger ut *Elodea canadensis*, även den en främmande art som kom in i Sverige i slutet av 1800-talet. Större bälten med vass, säv och näckrosor saknas.

En kransalg, papillsträse (*Chara delicatula*), har påträffats vid Rotholmen och Sättrabadet, vid Rotholmen även styvt braxengräs (*Isoetes lacustris*) som främst förekommer i näringsfattiga sjöar.

Vid Ängbybadet har bandnate (*Potamogeton compressans*) och uddnate (*P. friesii*) påträffats, bägge sårbara enligt rödlista 2000.

Bottenfauna

Faunan i Östra Mälaren avviker inte nämnvärt från faunan i centrala och västra Mälaren. Sammansättningen är ungefär densamma inom motsvarande djupområden åtminstone avseende de vanligaste grupperna: i första hand fjädermygglarver och i andra hand fåborstmaskar.

Skillnaden mellan de olika bassängerna är liten. Fjädermygglarverna utgör nästan undantagslöst 50-65 % av alla djur på alla provplatser och provtagningsdjup. De enda egentliga undantagen är Karlbergssjön och Barnhusviken samt djuphålan (>17 m) i östra Klubbenområdet där faunan till största delen utgörs av fåborstmaskar.

I en undersökning som gjordes 1995 låg antalet taxa i de flesta bassängerna kring 20. Undantag var östra Klubbenområdet (ca 40), östra Årstaviken (10) och Barnhusviken (5). Antalet djur var högst (> 5000/m²) i östra Riddarfjärden på 5-12 m, och i Mariebergssjön på 12-17m. På djup större än 27 m i östra Klubbenområdet var antalet däremot mycket lågt, liksom i Barnhusviken där fåborstmaskar dominerade. Skillnaderna mellan de västra och de östra, mer brackvattenspåverkade, delarna i Riddarfjärden och Årstaviken var små.

Några viktiga skillnader mellan bassängerna förekom dock: märkräftan *Pallasea quadrispinosa* och dagsländor verkade saknas i hela Årstaviken och i östra Riddarfjärden, men påträffades i övriga delar av undersökningsområdet; fåborstmaskfamiljen *Naididae* saknades i östra Årstaviken, men var inte vanlig annars heller; snäckor saknades i östra Årstaviken och var ovanliga i östra Riddarfjärden, men påträffades på många andra lokaler.

Skillnaderna mellan Karlbergssjön och Barnhusviken var stora. Såväl totalbiomassan som totalantalet i Barnhusviken var bara 2/3 av motsvarande värden i Karlbergssjön. I Barnhusviken saknades helt vattenkvalster, iglar, nematoder, dagsländor, gråsuggor

och snäckor; även nattsländorna och fjädermygglarver var mer fåtaliga. Det var bara fåborstmaskar och musslor som förekom i jämförbara antal, men också de var utarmade i Barnhusviken om man ser till biomassan.

Fisk och kräftor

Mälaren är den ur fiskesynpunkt artrikaste sjön i Sverige med 32 naturligt förekommande och 4 inplanterade arter. Även strömning kan förekomma vid lektid i Riddarfjärden.

Mälaren är en bra fiskelokal för bl.a. gös, gädda och abborre. Provfiske 1993 och 1997 visade på ett bra och storvuxet fiskbestånd som dominerades av abborre. Fångst på ca 3 kg fisk/nät är en relativt hög siffra för stora sjöar. Öring och lax förekommer.

Strömlevande fisk som vimma, elritsa, och bäcknejonöga förekommer främst vid mynningsområden till åar och bäckar. Hornsimpan är en relik sedan Mälaren var havsvik. Karp härstammar troligen från gamla dammodlingar vid sjön. Aspen har haft en stark tillbakagång under de senaste 50-60 åren p.g.a. att lekplatser i strömmande vatten har gått förlorade.

Flodkräftan förekommer mycket sparsamt. Signalkräftor utplanterades 1995 och utgör nu ett fiskbart bestånd.

Fågel

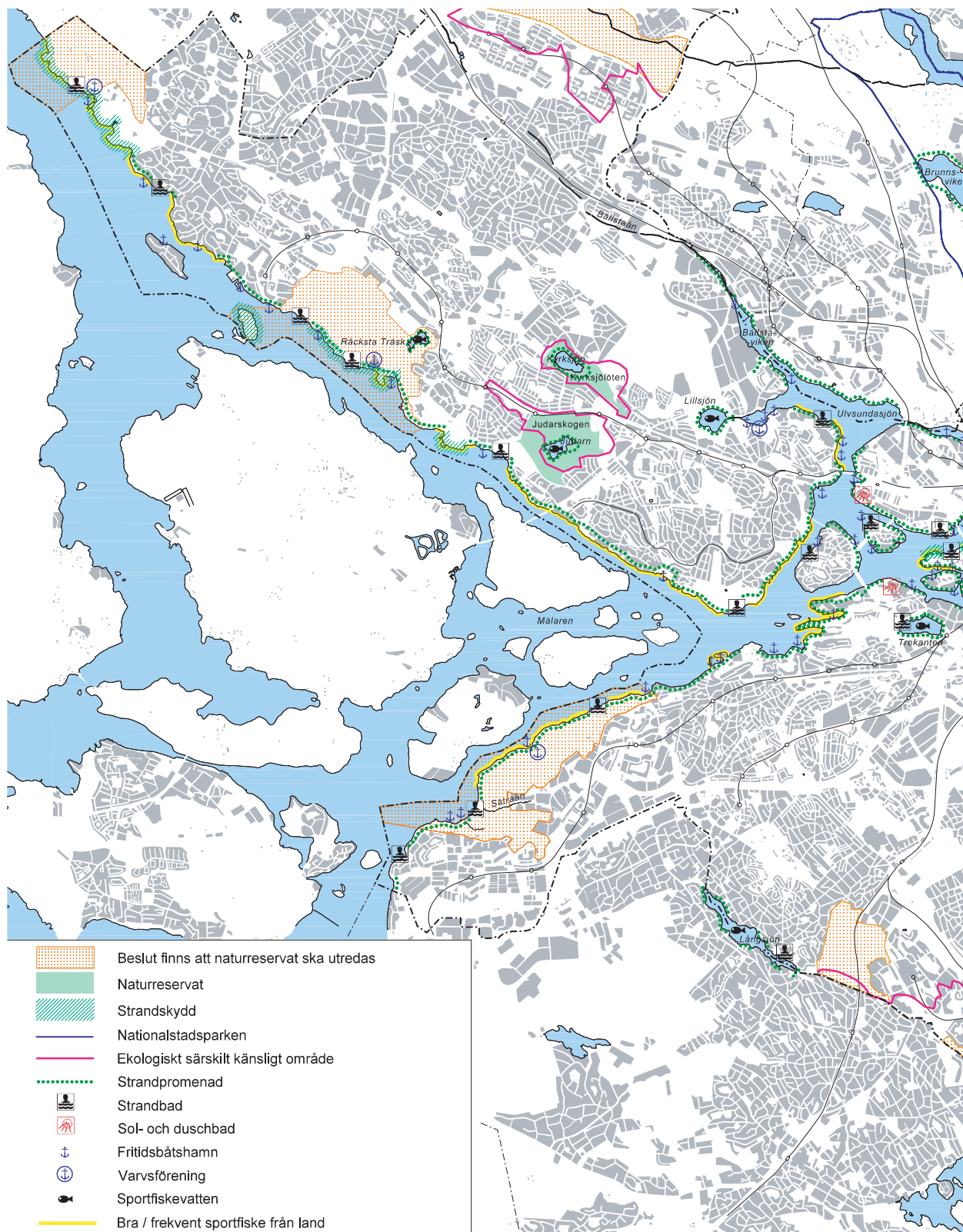
Fågellivet i Östra Mälaren är relativt rikt. Ett flyttfågelstråk tycks gå i öst-västlig riktning över Mälaren - Saltsjön. Det handlar framförallt om olika sjöfågelarter som på hög höjd använder "blåstrukturen" som ledlinje under flyttning eller dagliga rörelser mellan Mälaren och skärgården.

Silltrut, som är starkt hotad enligt rödlista 2000, häckar med några par i Östra Mälaren. På Hässelby holme finns en av Stockholms få skrattmåskolonier, vilken även ger skydd för några par fisktärna. Lindholmen och Rotholmen har ett rikt fågelliv, bl a med häckande strandskata.

Övrigt djurliv

Fladdermusinventering utfördes 1997 vid Blackeberg och i Riddersvik. Riddersvik är en av de bästa lokalerna för fladdermöss i staden på grund av sin rika variation av naturtyper. Äldre bebyggelse och många grova träd skapar också goda förutsättningar för kolonier. Vid vattnet påträffades vattenfladdermus (*Myotis daubentoni*), dvärgfladdermus (*Pipistrellus pipistrellus*) samt nordisk fladdermus (*Eptesicus nilssonii*). Vid gårdsmiljöerna fanns nordisk fladdermus och stor fladdermus (*Nyctalus noctula*) som är lokalt/regionalt skyddsvärd och i allén mustasch/Brants fladdermus (*Myotis sp.*) samt dvärgfladdermus (*Pipistrellus pipistrellus*).

Vid Blackeberg inventerades Tyska Botten mellan Blackeberg och Blackebergs sjukhus. De flesta individerna sågs vid vattnet; vattenfladdermus, stor fladdermus, dvärgfladdermus, samt nordisk fladdermus. Vid

Friluftskarta.

skogsbrynet i områdets norra del påträffades nordisk fladdermus och inne i skogen sågs långörad fladdermus (*Plecotus auritus*).

I Sättra friluftsområde påträffades de flesta fladdermössen i områdets södra del vid stranden, vid den strandnära skogen och vid gården i sydost. Vanligast var nordisk

fladdermus (*Eptesicus nilssonii*), mustaschfladdermus (*Myotis sp.*) och sedan enstaka individ av vattenfladdermus (*Myotis daubentoni*), stor fladdermus (*Nyctalus noctula*) som är lokalt/regionalt skyddsvärd samt dvärgfladdermus (*Pipistrellus pipistrellus*).

Vid groddjursinventering påträffades vanlig groda vid Ålsten nära Mälaren. Alla grodarter i Sverige är fridlysta.

Friluftsliv och naturvård

Mälarstranden i Västerort har mycket stora rekreations- och naturvärden och är speciellt viktig som spridningsväg för växter och djur. Områdets natur är en mosaik av biotoper som utgör livsmiljö för en mångfald arter av växter och djur, varav vissa är hotade.

Mälarstranden vid Bredäng, Sättra och Skärholmen är ett mycket viktigt friluftsområde för sydvästra Stockholm. Området karaktäriseras av barrskogar som sluttar brant ner mot Mälarstranden. Mellan de skogsklädda bergsryggarna ligger öppna gräsmarker. Sättraskogen har höga biologiska värden.

Naturresevatsbildning pågår för Grimstaskogen, Hässelby holme, Blackebergs mälarstrand och Tyska Botten. Beslut finns också i kommunfullmäktige att naturresevat ska utredas för Kyrkhamnsskogen och Sättraskogen.

Strandskydd råder runt Hässelby holme och längs med delar av stranden vid Grimstaskogen, samt för stranden vid Kyrkhamn-Lövsta och Tyska Botten.

Stora delar av Mälarstränderna, i såväl väster som söderort, är klassade som ekologiskt särskilt känsliga.

Fritt handredskapsfiske gäller. Trolling-, dragrodd- och angelfiske (TDA-fiske) upplåts. Lambarfjärden och Lövstafjärden, men även vattnen mellan Bromma och Sättra, har ett välkänt bra fiske efter gös, gädda och stor abborre, speciellt vintertid, men även under sommaren. Även havsöring och lax kan förekomma, speciellt öring under vårvintern. Lax söker sig in i Mälaren via Stockholms ström.

Kräftfiske upplåts via Idrottsförvaltningen. Bäst är kräftfisket än så länge mellan Mälarhöjdsbadet och Sättrabadet där utsättningar gjordes 1995-1996. Längs Brommalandet gjordes utsättningar 1997-1998 och vid Ängby – Hässelby 1999-2000. Dessa sträckor gav fångst 2001.

Drygt hälften av Stockholms officiella strandbad ligger längs Mälarens stränder (13 st). Det senaste tillkom 1998 då Oxhålsbadet på Stora Essingen öppnades. År 2001 fick Mälarhöjdsbadet, som enda strandbad i Stockholm, Blå Flagg status. Detta innebär bl a att, förutom bra vattenkvalitet, badet ska ha god service med toaletter, livräddningsutrustning och livräddningspersonal. Blå Flagg status innehas ett år i taget.

Vidtagna åtgärder

I tillrinningsområdet

1964 togs ett utjämningsmagasin för avloppsvatten i drift i Ålsten. Avloppsvattnet leds till Himmerfjärdens reningsverk.

1970 infördes kemisk och biologisk rening vid Bromma reningsverk. Detta medförde en minskning av fosforutsläppen från ca 200 till mindre än 30 ton/år.

1979 försågs Älvsjö-Mälarentunneln, som anlades 1952, med anordningar för att kunna fungera som utjämningsmagasin för brädd- och dagvatten. Vattnet leds antingen vidare till Mälaren eller - under maj-september - till SYVAB:s reningsverk vid Himmerfjärden.

1980 byggdes Mälarmagasinet, en tunnel på sträckan Lillsjönäs-Abrahamsberg via Bromma och ner till Mälaren, som fungerar som ett utjämningsmagasin för avloppsvatten. Magasinet minskar risken för översvämningar och bräddningar av avloppsvatten till Mälaren i samband med regn. När kapacitet finns, leds vattnet tillbaka till ledningsnätet och renas i Bromma reningsverk.

1985 överfördes Eolshälls reningsverk i sydvästra Stockholm till Himmerfjärdsverket söder om Södertälje. De årliga utsläppen till vattenområdet närmast väster om Riddarfjärden reducerades med ca 10 ton fosfor och 250 ton kväve.

1986 togs ett utjämningsmagasin i drift vid Gustavslundsvägen i Alvik (Alviksmagasinet). Magasinet har till uppgift att fördröja avloppsvatten i samband med regn och på så sätt minska bräddningar ut i Mälaren. Vattnet leds tillbaka till ledningsnätet när det finns kapacitet för rening i Bromma reningsverk.

1986 togs ett utjämningsmagasin för avloppsvatten i drift vid Bergviksvägen/Strömkarlsvägen. Efter utjämning leds vattnet till Bromma reningsverk.

1989 överfördes Brommaverkets utsläpp till Saltsjön, vilket gjorde att utsläppen minskade med ytterligare ca 25 ton fosfor och 1000 ton kväve per år.

1989 anlades ett utjämningsmagasin för avloppsvatten i Äppelviken, vid Klövervägen. Efter utjämning leds avloppsvattnet vidare till Bromma reningsverk.

1992 togs ett utjämningsmagasin för avloppsvatten i drift vid Tranebergs strand. Efter utjämning leds vattnet till ledningsnätet för rening i Bromma reningsverk.

1995 byggdes ett infiltrationsmagasin för dagvatten på Stora Essingen, vid Essingetorget.

1995 klassades stora delar av Mälarstranden som ekologiskt särskilt känsliga.

1996-97 genomfördes tillsyn av samt information om miljöfarligt avfall på båtclubbarna i Stockholm.

1997 undersöktes förekomsten av markföroreningar vid Sättra varv.

1999 infördes strandskydd för Mälarstranden vid Kyrkhamn-Lövsta och Tyska Botten.

2000 anlades ett sedimentationsmagasin vid Gustavslundsvägen vid Alviksplan. Trafikdagvatten från delar av Drottningholmsvägen och bussterminalområdet vid Alviksplan leds tillmagasinet.

I sjön

1995-2001 har signalkräfter årligen utplanterats.

Pågående åtgärder

I tillrinningsområdet

- Naturreservatsbildning pågår för Grimstaskogen, Hässelby holme, Blacquebergs mälarstrand och Tyska Botten. Stadsbyggnadskontoret/ Gatu- och fastighetskontoret.
- Under år 2001 planeras ytterligare ett utjämningsmagasin för dag- och bräddavloppsvatten i Äppelviken. Stockholm Vatten AB.
- Området vid Essinge båtclubb, Lilla Essingen avses bli park. Eftersom marken är förorenad av tungmetaller ska marken saneras. Gatu- och fastighetskontoret.
- I samband med renoveringen av Tranebergsbron byggs fyra avsättningsmagasin för trafikdagvatten. Anläggningen består av ett antal mindre magasin, placerade i gång- och cykelbanan. Vägverket.
- På Stora Essingen byggs en dagvattenanläggning för rening av trafikdagvatten från Essingeleden. Arbetet beräknas slutföras under 2002. Vägverket.
- Förslag till vattenskyddsområde i Östra Mälaren. Stockholm Vatten AB, Kommunalförbundet Norrvatten och Ekerö kommun.

VIDARE LÄSNING

Allmänt faktaunderlag. Rapport
2. Vattenprogram för Stockholm 2000.

Bottenfauna i östligaste Mälaren hösten 1995, mv-00392. 2000-11-13. Stehn, A. & Dromberg, P. Stockholm Vatten AB. 2000.

Metaller, PAH, PCB och totalkolväten i sediment runt Stockholm – flöden och halter. Östlund P., Sternbeck, J. & Brorström-Lundén, E. IVL. 1998.

Mälaren, miljötillstånd och utveckling 1965- 98. SLU på uppdrag av Mälarens vattenvårdsförbund. 2000.

Rödlistade arter i Sverige 2000. Gärdenfors, U.(ed.). Artdatabanken, SLU, Uppsala. 2000.

Vinteruppläggningsplatser för fritidsbåtar, Stockholm. Översiktlig miljöteknisk markundersökning. Miljöförvaltningen/J&W. 1998.

Stockholms stads miljöinformation: <http://www.miljo.stockholm.se>

